

Za gospodarje

Maribor, dne 22. septembra 1937

O letošnjem hmeljskem pridelku, kupčiji in cenah

(Po »Slov. hmeljarju«)

Letošnji hmeljski pridelok ter začetna slaha kupčija

Svetovni pridelok hmelja bi bil letos za 38.500 stotov večji kakor lani, toda pridelok Zlahtnega hmelja za 39.500 stotov manjši. Medtem pa se je pri obiranju pokazalo, da bo v Vojvodini letos le kakih 3000 stotov hmelja in ne 14.000, ter v Jugoslaviji torej skupno le 23.000 namesto predvidenih 34.000 stotov. Prav tako se je položaj spremenil na Poljskem, kjer so računali na 20.000 stotov hmelja, pa ga bo menda komaj 14.000 stotov. Hmeljski pridelok v Angliji ne bo znašal 128.000, temveč le kakih 110.000 stotov. Tako bo pridelok Zlahtnega hmelja za 17.000 stotov manjši, kakor se je prvotno računalo in za celih 56.000 stotov torej manjši kakor lani. Istočasno bo seveda tudi svetovni pridelok manjši in bo le za kakih 3000 do 5000 stotov večji kakor lani in ne za 38.500, kakor je bilo domnevano.

Za izvoz bi bilo letos na razpolago le 137.000 stotov hmelja proti 170.000 lani, medtem pa ga zaradi uničene letine v Vojvodini in na Poljskem ne bo niti toliko, temveč le 120.000, torej 50.000 stotov manj kakor lani.

Po tem položaju bi morala biti kupčija živahnjša in tudi cene boljše. Pa ni niti eno niti drugo! Vzrok temu so v obilni meri pretirane vesti o obilni letini vsepovsod, ki so se širile v pivovarskih krogih in na podlagi katerih so pivovarne računnale, da bodo dobile hmelj na pol zastonj. In še danes nočejo prav verjeti, da je hmelja toliko manj in zato deloma tudi še vedno odlašajo z nakupom. Potrpežljivost hmeljarjev je bila postavljena letos na težko preskušnjo, ki jo ni izdržala. Prej se je vedno očitalo slovenskim hmeljarjem, da pokvarijo cene, ko začnejo prodajati prvi in dajejo prepoceni. Letos pa niso bili prvi pri nas, temveč na Češko-slovaškem, kjer pa so se še mnogo slabše

izkazali; saj so začeli prodajati v Ustčku in Roudnici po tako neverjetno nizkih cenah, da so pokvarili celo kupčijo in tudi povsod drugod potisnili cene navzdol. Svoobodna kupčija ima sicer svoje prednosti, toda žal hmeljarji pri tem svoje koristi često kaj slabo štitiijo.

Hmeljske cene

Cene hmelju v Savinjski dolini so ostale od našega zadnjega poročila v glavnem nespremenjena, vendar so se za boljše blago uvrstile in se plačuje sedaj za izbrano prvovrstno 24—25 din, prvovrstno 23—24 din, dobro srednje 22—23 din, srednje 19—22 din, slabo srednje 17—19 din in za slabše do 17 din za kg. Zaktjuč na tendenca je mirna, vendar stanovitna.

Na Očhoslovaškem v Zlatcu plačujejo za res izbrano prvovrstno blago 29—32 din, za prvovrstno 26—28 din, za dobro srednje in srednje 21—25 din, za slabo srednje 19—20 din in za slabše do 18 din za kg. Prodanih je doslej iz prve roke že blizu 40% letošnjega pridelka. V Ustčku in Roudnici je prodano nad 70% pridelka in je boljše blago večinoma že razprodano. Cene so ostale v glavnem nespremenjene in se za boljše blago plačuje pri bolj mirni tendenci 17—22 din za kg.

V Nemčiji plačujejo po odbitku 20% izvoznega davka Hallertau in Tettwang 40 do 56 din, Spalt 50—59 din, Herbruck 35—39 din in Baden 40—50 din za kg. Povpraševanje in zanimanje je zlasti za boljše in najboljše blago, ki je v nekaterih okoliših že docela razprodano. Za izvoz je določenih zaenkrat le 15.000 stotov letošnjega pridelka.

Vprašanja in odgovori

Detektivska šola. K. P. v R. t. Na Vaša številna vprašanja glede detektivske šole Vam sporočamo, da taka šola prav za prav ne obstoja. Tudi naziv detektiv ni točen. Očividno mislite policijske agente. To so državni uslužbenci, zato veljajo za

njih sprejem splošna določila uradniškega zakona. Absolventi štirih razredov srednjih šol postanejo zvaniki, absolventi srednje šole pa uradniki. Plača se določa po skupinah. Že v državno službo sprejeti policijski agentje se v svrhu spopolnitve znanja pošiljajo v Zemun na šestmesečni tečaj za policijske agente. Tam morajo posečati predavanja in pomagati belgrajski policiji. Stanujejo v vojašnici in dobivajo svojo redno plačo kot državni uslužbenci.

Tožba radi prepovedi poti. J. P. v L. Pred leti ste kupili posestvo, po katerem vodi pešpot, ki jo je sosed uporabljal za vožnje, a je za to Vaše lastninske prednike vedno prosil in za uslugo opravljal kakor dela. Prodajalca sta Vam dejala, da smete sosedu prepovedati vožnje. Vi ste to storili, pozneje pa ste sosedu na prošnjo dovolili vožnje do preklica. Sedaj ste mu pa vožnje zopet prepovedali, vsled česar Vas sosed toži in trdi, da že 50 let izvršuje vožnje po navedeni poti. — Ni se Vam bati, da bo sosed pravdo dobil. Ni važno, ali je on 50 let vozil, marveč bo važno to, da boste Vi s pričami dokazali, da je prosil za dovoljenje Vaše lastninske prednike in tudi Vas, odnosno da je morda vozil s silo v zvezi prepovedi. Služnosti ni mogoče priposestvovati, ako se je izvrševala le na prošnjo, pa čeprav je morda sosed le redko prosil. Moral bi voziti skozi 30 let brez kake prošnje.

Kazen radi točenja vina. J. L. na Z. g. Pravite, da ste februarja 1936 čitali v našem listu, da je prodaja vina lastnega pridelka nad 5 l dovoljena brez vsakega dovoljenja in brez vsakega plačila. Prodali ste maja 1936 150 l vina. Sedaj Vas je finančna kontrola kaznovala s 130 din, občina pa s petkratno trošarino v znesku 750 din. — Pregledali smo vse številke od februarja 1936, pa nismo našli tega, kar trdite. V »Ljudskem pravniku« smo pisali 8. novembra 1936, da se sme vino lastnega pridelka v količinah nad 5 l prodajati, ne da bi se moralo plačati državno trošarino. Dne 18. novembra 1936 smo pisali o občinski trošarini na prodajo vina lastnega pridelka. Omenili smo, da banska uprava sicer priporoča občinam, naj trošarine ne zahtevajo, in da večina občin faktično take prodaje ne obdavi, da pa mora prodajalec občinsko trošarino plačati, ako jo občina zahteva. Poudarjali

smo, da so prodajalci oproščeni le državne trošarine. V istem smislu smo pisali tudi 11. avgusta letos. Očividno ste nas napačno razumeli. Potemtakem je občina upravičena pobirati občinsko trošarino, vendar le, ako ima od banske uprave potrjen pravilnik o pobiranju občinske trošarine. Ako takega pravilnika nima, se zamorete proti obsodbi pritožiti na dravsko finančno ravnateljstvo, vendar v roku 15 dni. Vsekakor pa prosite, naj se Vam kazen zniža od petkratnega na enkratni znesek. To prošnjo lahko vložite vsak čas pri občini, kjer se bodo gotovo ozirali na Vašo zmoto. — Ni nam razumljivo, zakaj ste morali plačati 130 din finančni kontroli. Slednja ima pobirati le točilno takso, katere pa Vam ni treba plačati. Naj Vam pojasnijo, kam je ta denar šel. Kaznovati vas finančna kontrola v gornjem primeru nima pravice. Ako je pobrala nepravilno kako takso, vložite prošnjo za povračilo te takse, vložiti jo morate pri finančni kontroli, ki je takso pobrala in jo nasloviti na finančno ravnateljstvo. Kolkovati je vnaprej ni treba, marveč bi morali le v primeru, ako ne uspete, naknadno plačati 25 din.

Stroški po 20. aprilu 1932. H. J. v G. Pred letom 1932 ste posodili nekaj denarja, morali ste dolžnika tožiti ter so Vam po 20. aprilu 1932 nastali vsled dolžnikovih pritožb odvetniški stroški, katere je dolžan povrniti dolžnik. Vprašate, ali je to nov dolg. — Ta dolg ni nov, pač pa se stroški, v kolikor so nastali po 20. IV. 1932, ne znižajo. Prišteje se jih znižani glavnici in jih mora dolžnik plačati v določenih obrokih.

Stroški cenitve v postopanju radi znižanja dolga. H. J. v G. Predlogu na znižanje dolga Vašega dolžnika ste ugovarjali, da je v boljšem gmotnem položaju nego Vi. Vršila se je sodna cenitev in vprašate, ali si sme dolžnik odračunati polovico zadevnih stroškov. — Ker ste s svojim ugovorom žal propadli in niste napravili pritožbe, bi morali stroške cenitve trpeti Vi, ker ste cenitev povzročili Vi s svojim ugovorom. Ni važno, ali ste Vi komisijo »najeli« in ali ste odklonili podpis cenilnega zapisnika. Za postopanje zoper dolžnika po členu 53 uredbe ne vidimo zadostne podlage. Lahko pa poskusite predlog po členu 37, vendar morate predložiti potrebne dokaze za Vašo trditev, da

je dolžnik zmožen plačati več kot 50% svojega dolga. Predlog morate staviti najpozneje do 26. septembra letos.

Občinski kuluk. H. J. v G. Vprašate, ali je obvezan plačati občinski kuluk tudi tisti, ki plačuje manj nego 100 din neposrednega davka in ali mora res delati dva dni. — Ljudsko delo, odnosno plačevanje ustrezne povprečne dneje je res obvezno tudi za tiste, ki plačujejo manj nego 100 dinarjev neposrednega davka. Odrediti se sme pri občinskih cestah tri enote letno. Enota znaša pri osebah, ki plačujejo do 200 din neposrednega davka, en dan dela. Potemtakem se ne morete ubraniti dveh dni občinskega kuluka in Vam nič ne pomaga, ako ga doslej niste opravljali, odnosno plačevali. — Ako na kako prejšnje vprašanje niste dobili odgovora, se je moralo žal izgubiti, kajti mi odgovarjamo vsem naročnikom.

Kake prejemke mora dobivati viničar. J. K. v K. Po viničarskem redu mora viničar dobivati poleg 1. prostega stanovanja z vrtom za zelenjavo (grede), 2. deputatne zemlje (oralne zemlje ali kopavine) v izmeri najmanj ene četrtine tiste površine vinograda, ki jo oskrbuje. Če pri vinogradu ni zdaošne deputatne zemlje, mora gospodar dajati viničarju namesto manjkajoče deputatne zemlje letno najkasneje do 1. novembra toliko krušnega zrnja, odnosno krompirja, kolikor bi se ga povprečno pridelalo na manjkajoči površini. Računa se, da se pridelala 100 kg krušnega zrnja na 20 arih in 200 kg krompirja na 5 arih; 3. steljo oskrbi gospodar sam, stroškom spravljanja pa prispeva gospodar polovico, če je živina njegova; 4. če ima viničar svojo živino ali popolni hašek gospodarjeve živine, trpi stroške spravljanja krme viničar, drugače pa vsak polovico; 5. neglede na to, čigava je živina, ki jo viničar redi, razpolaga z gnojem, ki se pridelala od 1. decembra do 1. maja, viničar, vendar le v korist deputatne zemlje, z ostalim pa gospodar; 6. viničar mora dobiti kot nagrado poleg v pogodbi določene količine vinskih tropin še 100 din letno od vsakega oralna vinograda, ki ga je viničar obdeloval. Nagrado je plačati do 1. novembra; 7. poleg gornjih prejemkov dobiva viničar zase in za svoje delovne moči pogodeno mezdo. Ako mezda ni pogojena, velja kot mezda ona drugih vinogradniških delavcev pri svoji hrani

(deri) v istem kraju. Morebitna akordna mezda mora odgovarjati taki dnevni mezdi; 8. za kvalificirana in težja dela v vinogradu, to je rigolanje, cepljenje, škropljenje in žveplanje, dobiva viničar in njegove delovne moči k splošni zgoraj določeni mezdi še 25% doklado, ako so dela v redu izvršena. Za nadurno delo (v letnih mesecih od 1. aprila do 1. septembra, preko devet ur dnevno, v zimskih preko osem ur), kakor tudi za delo v noči in ob nedeljah in praznikih gre viničarju 50% višja plača. Delavcem pri spravljanju sadja in ob trgatvi gre normalna plača, če so preko noči popolnoma oskrbljeni s hrano. Viničarski red velja le za ozemlje bivše mariborske oblasti. — Željeni naslov: Nadučitelj N. Kramer, Sv. Peter pri Mariboru.

Kazen radi opustitve prijave kupne pogodbe. Sv. Tomaž 28. Kupili ste travnik za 2500 din, pogodbo sestavili doma, jo nesli na sodišče potrditi(?), hoteli takoj plačati desetek, a Vam je uradnik na sodišču rekel, da boste dobili pogodbo in obvestilo radi desetka na dom. Ko ste šli čez sedem mesecev vprašati, kaj je z zadevo, ste morali plačati razen 150 din desetka še 450 din kazni in 80 din sodnijskih stroškov. Vprašate, kaj Vam je storiti, da se rešite kazni, ki da Vas je zadelo le po krivdi brezvestnega uradnika. — Predvsem Vas opozarjamo, da se prenosna taksa plačuje za vse sklenjene kupoprodajne pogodbe, neglede na to, ali se izvrše ali ne. Pismena pogodba je sklenjena, ko jo obe stranki podpišeta. Ni nam jasno, zakaj ste nesli pogodbo na sodišče potrditi. Morda mislite legalizacijo podpisa prodajalca? Ta legalizacija ni merodajna za rok prijave kupne pogodbe davčni upravi, razen, ako ste v pogodbi določili, da naj pogodba stopi v veljavo šele takrat, ko bo podpis prodajalca legaliziran. Tudi odobritev prenosa lastnine od strani pred meseci ustanovljene komisije ni merodajna, marveč se mora pogodbo prijaviti davčni upravi v 14 dneh po sklenitvi. Izjema bi bila — kot že omenjeno — ako bi v pogodbi določili, da naj stopi v veljavo šele takrat, ko bo komisija odobrila prenos lastnine. Potem bi 14 dnevni rok tekel od dneva odobritve, odnosno obvestila o odobritvi. Zelo čudno se nam zdi, da bi Vam bili dali na sodišču tak pouk, kot ga omenjate. Saj imajo uradniki na

sodišču baš nasprotno naročilo, naj stranke pouče, da morajo kupne pogodbe v 14 dneh po njih sklenitvi prijaviti davčni upravi. Neznanje zakonov, odnosno napačni pouk Vas žal ne opravičuje. Pomagala Vam ne bi niti pritožba na finančno ravnateljstvo, niti prošnja za znižanje kazni, ko se namreč kazen po taksnem zakonu sploh ne more znižati. Kako so nastali sodniški stroški v znesku 80 din, nam tudi ni jasno.

Brezplačno zdravljenje tuberkuloznega. B. I. v B. Imate pljučno tuberkulozo, potrebni ste zdravljenja, posedujete sicer posestvo v izmeri 8 oralov, a ste prezadolženi, občina Vam noče izstaviti ubožnega spričevala, ker plačujete nad 60 din neposrednih davkov. Vprašate, kam se naj obrnete in ali ne daje država podpore tuberkuloznim. — Država Vam ne nudi nikake podpore, marveč imate le pravico do zdravljenja v javnih bolnišnicah. Ako imate ubožno spričevalo, Vam tam ni treba plačati oskrbnih stroškov. Res obstoja predpis, da smejo občine izdati ubožno spričevalo le osebi, ki ne plačuje več kot 60 din neposrednih davkov. Le vdovam z več ko tremi nedoletnimi otroci se ta minimum zviša na 120 din. Ne smete zameriti občinskim organom, ako Vam ne izdajo ubožnega spričevala. Oni odgovarjajo za eventualne neresnične podatke, razen tega pa mora davčna uprava vpisati višino davkov, ki jih plačujete, tako da se takoj vidi, ako občina ni pravilno postopala. Opozarjamo Vas pa, da za oprostitev plačila oskrbnine bolnišnice ne zahtevajo baš ubožnega spričevala, marveč Vam plačilo banska uprava na zadevno prošnjo lahko odpusti, ako dokažete, da ga ne zmorate. V tem primeru pa občini ni treba izstaviti ubožnega spričevala, marveč le poroča o Vašem imovinskem stanju. Uprave bolnišnice, oziroma banska uprava navadno zahteva, da dokažete obstoj in višino dolgov, ki jih zatrjujete.

Podpora za siromašno mater. Š. I. v M. d. Imate siromašno, slepo staro mater, ki trpi pomanjkanje, ker ji zet ne more dati izgovorjenega prevžitka. Vprašate, ali in kam se naj obrne za stalno podporo. — Dolžnost skrbeti za starše zadene predvsem otroke, odnosno vnuke. Šele v podrejeni vrsti mora skrbeti za nje pristojna občina. Drugod bo pa zelo težko kaj dobiti, najmanj pa stalno podporo, ker ni

zakonite podlage. Eventuelne prošnje za podporo seve ni treba kolkovati.

Sejmska poročila

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 18. septembra so pripeljali 41 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12—14 din, slanina 12—13. Kmetje so pripeljali devet voz sena in otave po 35 do 36 din ter pet voz čebule po 1—3 din. Česen 3—6, luščen grah 7.50, krompir 0.75 do 1.50, kumarce 0.50—1.50, kislo zelje 5, glava 1—3 din. Breskve 3—14, brusnice 8, črnice 3, grozdje 4—8, hruške 4—8, jabolka 3—5, slive 4—5, ringlo 1.50, cell orehi 5—6, luščeni 22—24 din. Na trgu je bilo pet vreč ajde 1.50, tri ajdovega pšena 3.50 do 4, osem fižola 1.50—2.50, šest ječmena 1.50, osem koruze 1.50—2, sedem ovsa 1.25 do 1.50, šest prosa 1.75—2, štiri prosenega pšena 3.50—4, šest pšenice 1.50—1.75, osem rži 1.50—1.75 din. Mleko 1.50—2, smetana 10, sirovo maslo 20—24 din. Prinesli so šest gosi 25—35, 108 kokoši 18—25, 1070 piščancev 18—55, 23 puranov 25—38, 31 rac 12—20, 36 kuncev 4—20 din.

Mariborski živinski sejem 14. septembra. Prignanih je bilo 10 konjev, 15 bikov, 170 volov, 506 krav in 17 telet; skupaj 718 komadov. Cene so bile sledeče za 1 kg žive teže: debeli voli 4.50—5.75 din, poldebeli voli 3.75—5.— din, plemenski voli 3.30 do 4.50, bikl za klanje 3.30—4.50, klavne krave, debele 3.75—4.80, plemenske krave 3.20 do 4.—, krave za klobasarje 2.20 do 3.50, molzne krave 3.25—4.— din, breje krave 3.— do 3.50 din, mlada živna 3.70 do 5.— din, teleta 4.50 do 6.— din. Prodanih je bilo 437 komadov. — **Mesne cene:** volovsko meso I. vrste 1 kg 10—12 din, volovsko meso II. vrste 8—10 din, meso od bikov, krav, telic 6—12 din, telečje meso I. vrste 10—12 din, telečje meso II. vrste 8—10 dinarjev, svinjsko meso sveže 10—14 din.

Mariborski svinjski sejem 17. septembra. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 393 svinj. Cene so bile naslednje: mladi prašiči 5—6 tednov stari 75—100 din komad, 7—9 tednov 85—110 din, 3—4 mesece 130 do 170 din, 5—7 mesecev 210—340 din, 8 do 10 mesecev 350—440 din, eno leto stari 630—780 din; 1 kg žive teže 6—7.50 din, 1 kg mrtve teže 9—11 din. Prodane so bile 104 svinje,